

Competitivitat i despalanquejament a Espanya: els reptes pendents

Barcelona, 10 de juliol de 2012

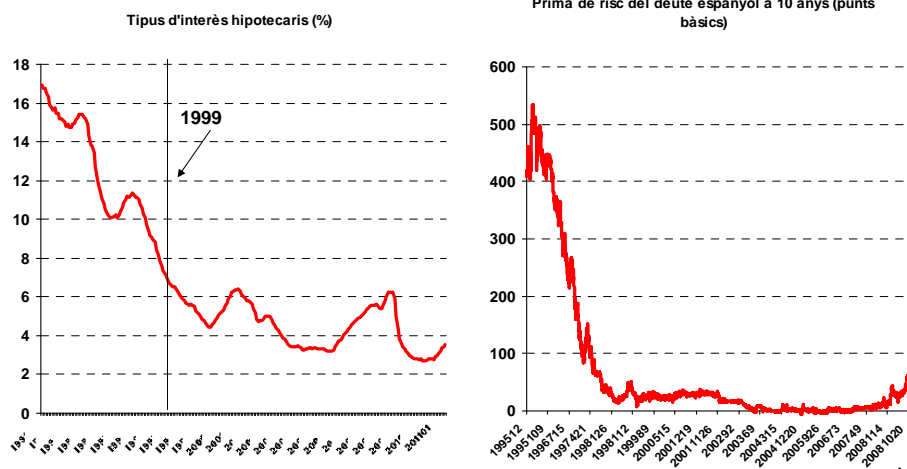
Competitivitat i despalanquejament a Espanya: els reptes pendents

1. L'expansió 1995-08: aspectes rellevants pel futur de l'economia espanyola

1.1. La incorporació d'Espanya a la UEM i l'aparent desaparició de la restricció exterior

La desaparició de la pesseta i la substancial caiguda dels tipus d'interès es va traduir en una insòlita davallada de la prima de risc a Espanya...

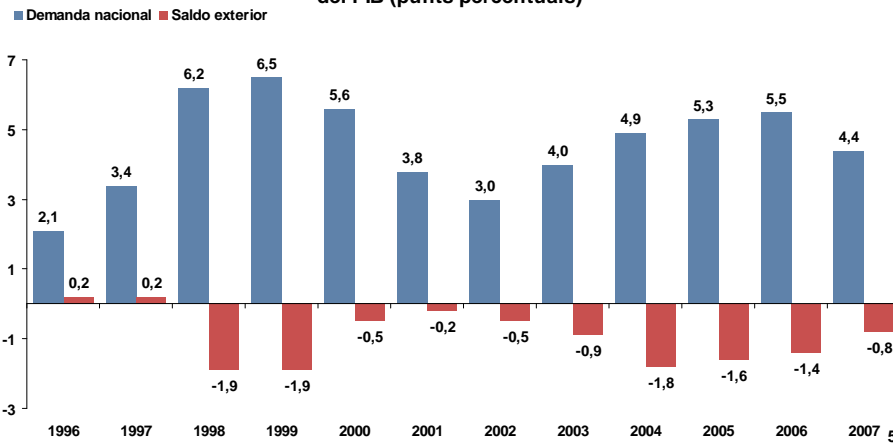
Tipus mig de referència hipotecari per habitatge lliure (mínim 3 anys) en % i prima de risc sobre el bund alemanya en punts bàsics

... que va permetre finançar una intensa expansió de la demanda interna: tipus d'interès reduïts, accessibilitat a l'estalvi exterior i augment del crèdit...

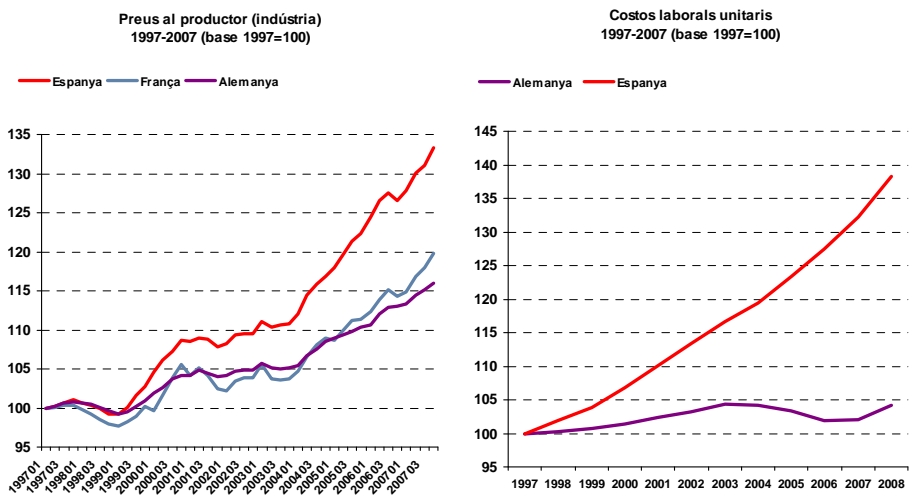
Aportació al creixement del PIB en punts percentuals

Contribució de la demanda nacional i del sector exterior al creixement del PIB (punts percentuals)

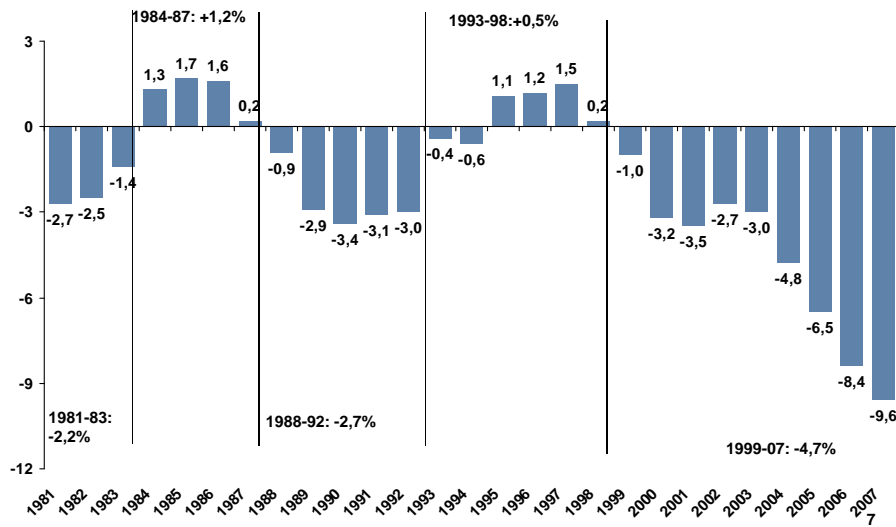
...que, parcialment, es va traduir en pèrdues de competitivitat...

Preus al productor a la indústria i CLU base 1997=100

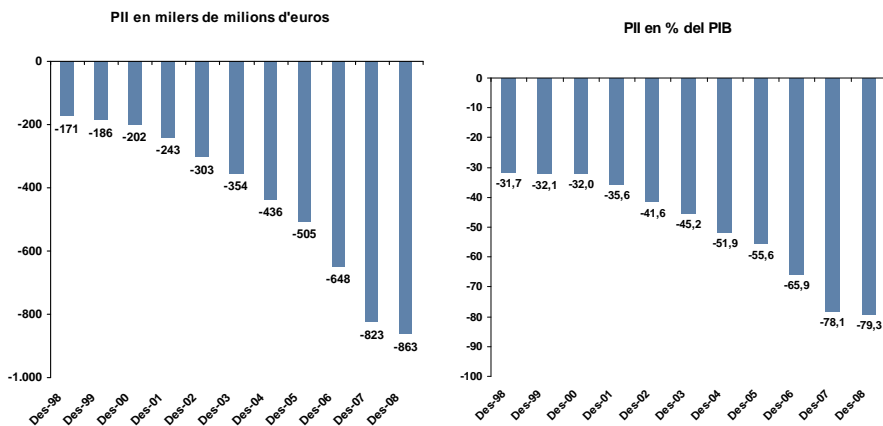
...i que es va expressar en una necessitat de finançament exterior rècord històric ...

Capacitat/necessitat de finançament exterior, en % del PIB

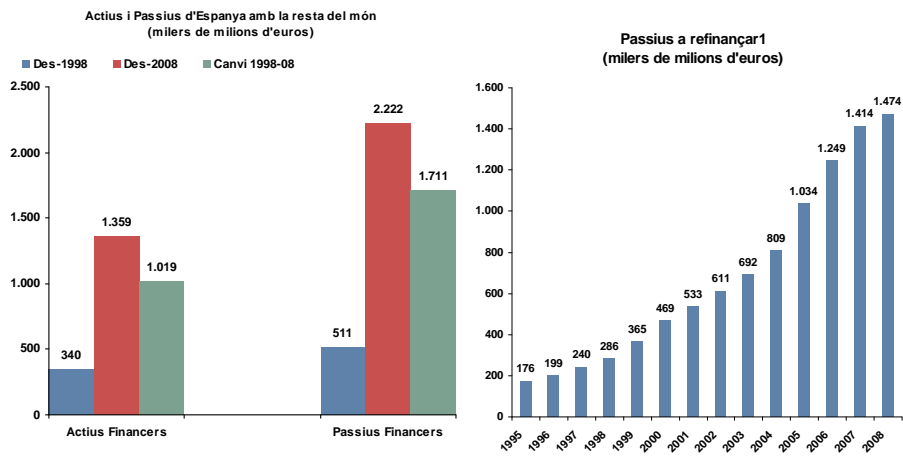
...de manera que, entre desembre de 1998 i de 2008, la Posició d'Inversió Internacional (PII) es va deteriorar en vora de 700.000 milions d'euros, des del 32% al 80% del PIB...

Milers de milions d'euros i % del PIB

...que es van sumar a les necessitats de finançament de la inversió exterior de vora 1 bilió d'euros: estoc d'actius i passius financers d'Espanya respecte la resta del món i total de passius a refinançar

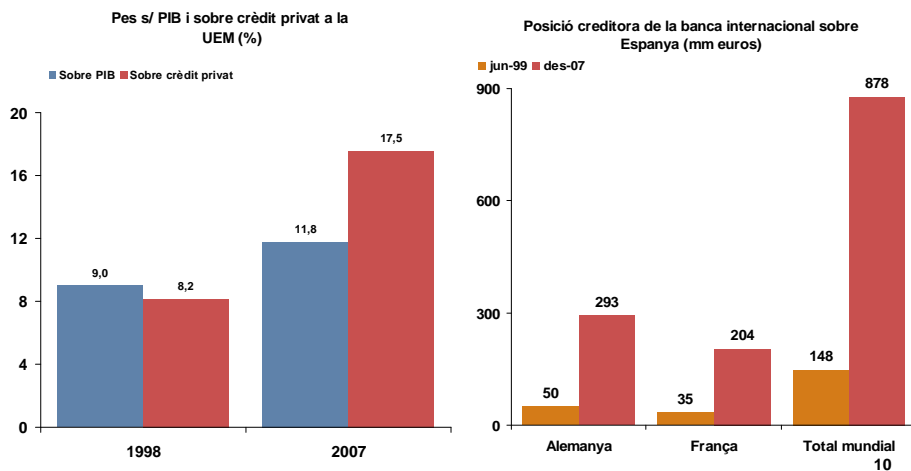
Milers de milions d'euros

1. Obligacions, bons, instruments del mercat monetari, préstecs i dipòsits. Dades corresponents a desembre de cada any.

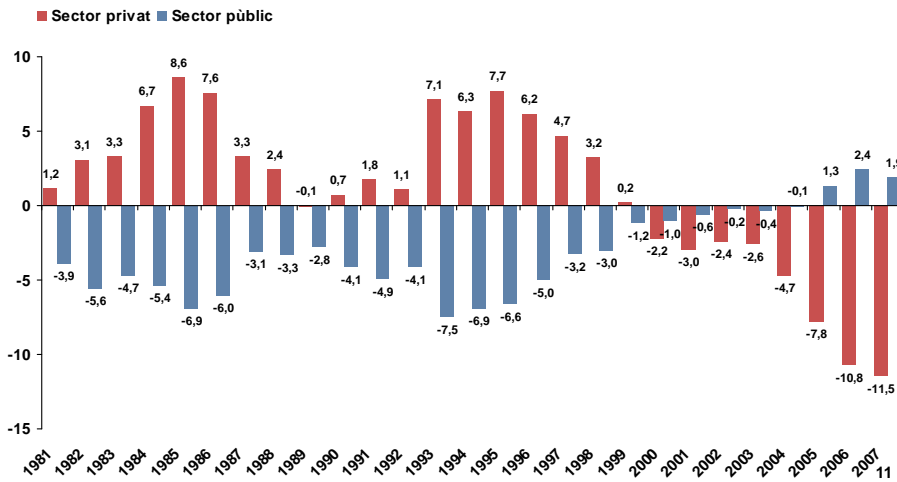
Aquest procés va implicar un creixent pes del crèdit intern al sector privat a Espanya sobre el total concedit dins la UEM, molt per sobre de la nostra participació en el PIB de l'eurozona...

Crèdit intern al sector privat i PIB a Espanya en % del total de la UEM

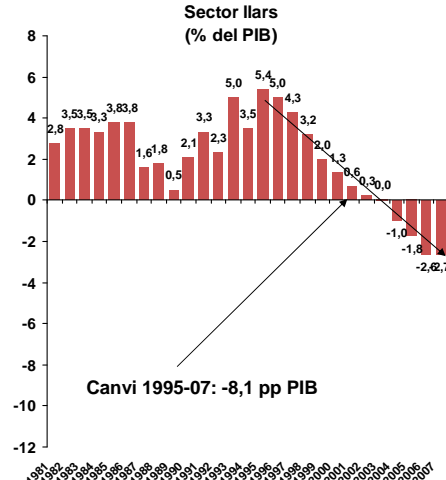
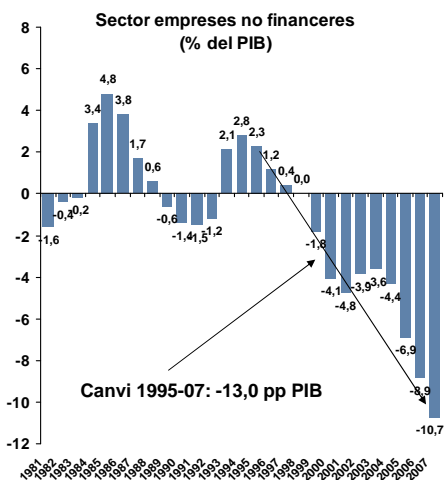
Sectorialment, i a diferència dels anys 80 i 90, la necessitat de finançament exterior entre 1998 i 2008 reflecteix el deteriorament financer del sector privat...

Capacitat/necessitat de finançament, en % del PIB

...en especial de les empreses no financeres, però també de les llars

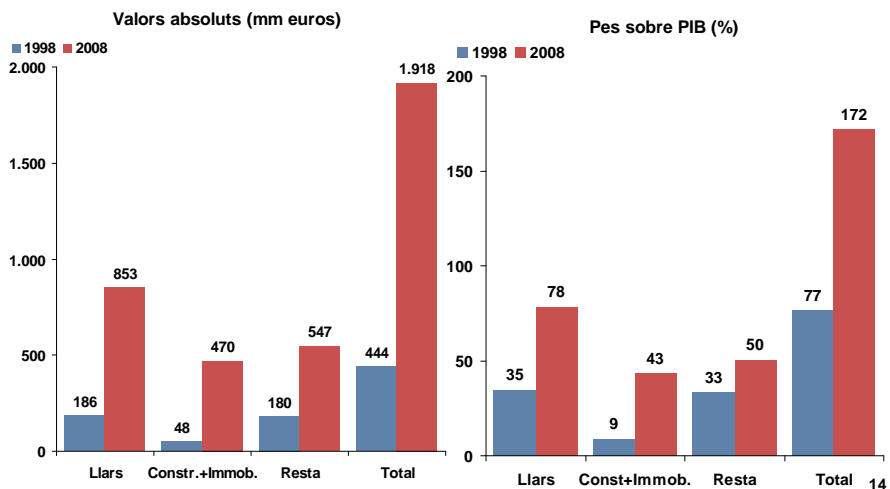
Capacitat/necessitat de finançament, en % del PIB

1.2. Expansió del crèdit, auge de la construcció, demografia i sector públic

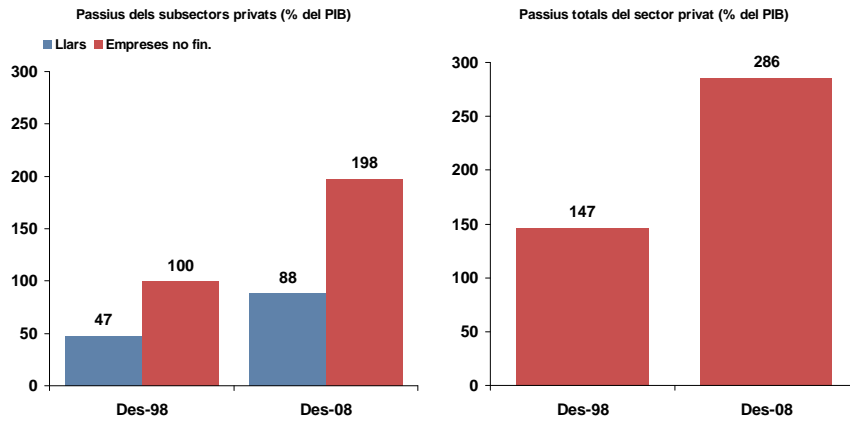
1. Molt intens augment del crèdit bancari al sector privat: del 77% al 172% del PIB entre 1998 i 2008 (dels 444 mil milions a vora els 2 bilions)...

Milers de milions d'euros i % del PIB

...de manera que, entre 1998 i 2008, el total de passius exigibles¹ del sector privat no financer, en relació al PIB, es va pràcticament doblar

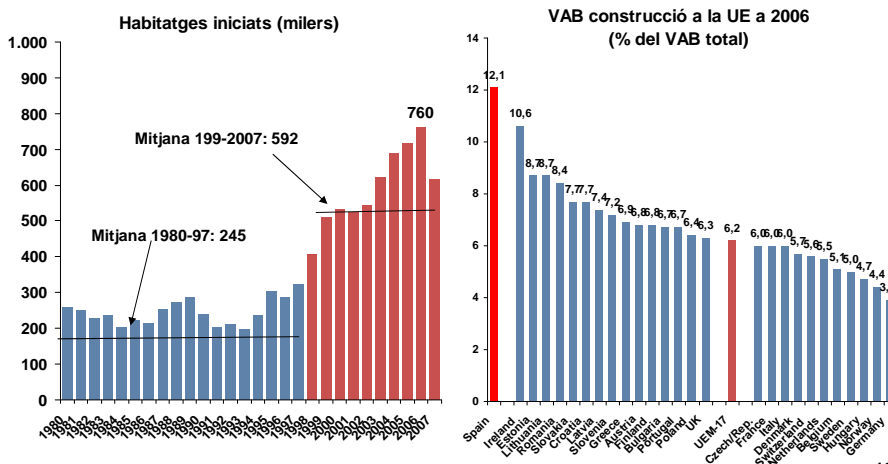
Passius financers del sector privat, en % del PIB

1. Sense incloure accions i altres participacions.

2. Auge immobiliari: el canvi de nivell a la mitjana de l'oferta de construcció residencial i en el pes de la construcció sobre el VAB

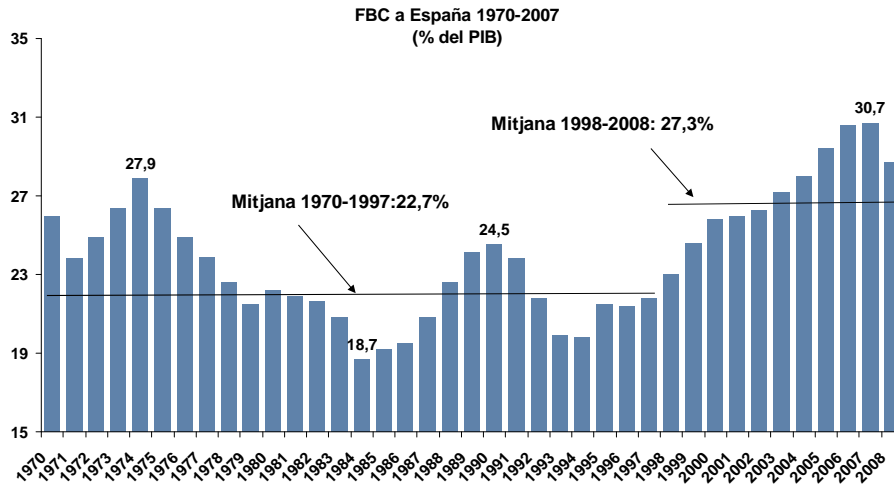
Milers d'habitatges iniciats i pes de la construcció sobre el VAB en %

3. Inversió total a 2007 en un màxim històric del 31% del PIB, força per sobre el assolit a 1973¹

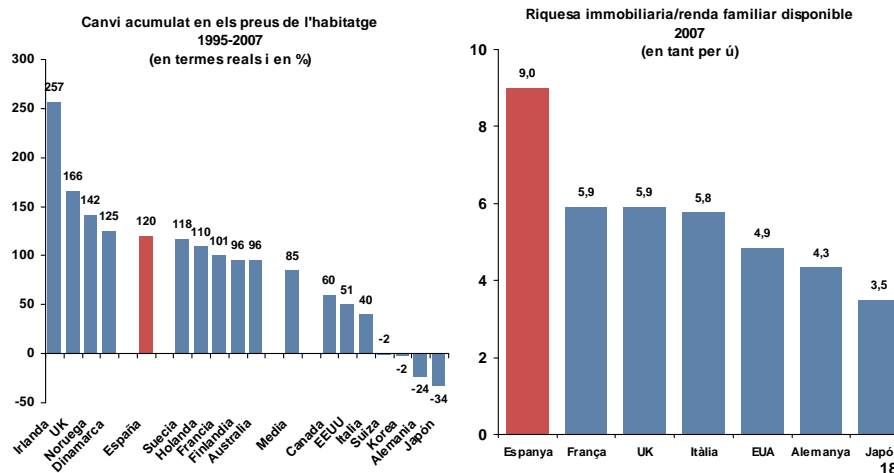
FBC en % del PIB

1. Per 1970-1994, CNE base 1986; per els anys 1995-2007, CNE base 2000.

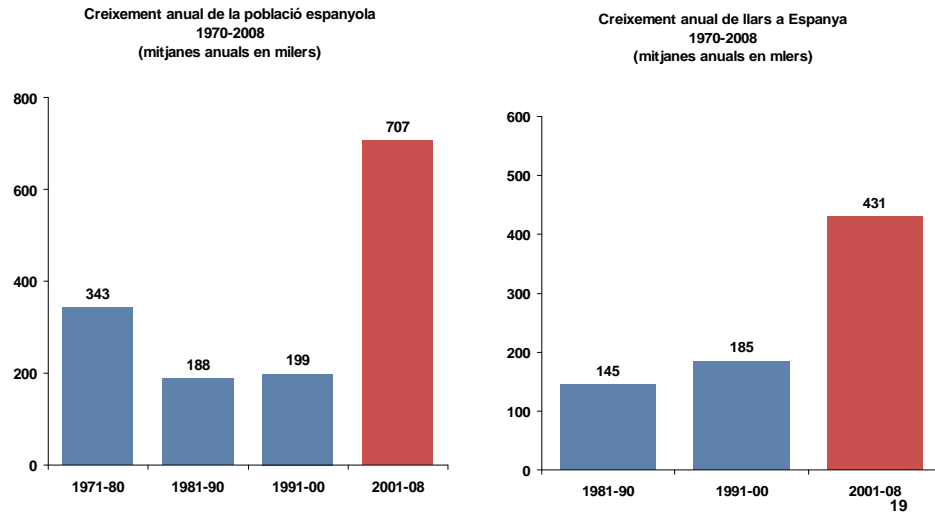
4. Efecte riquesa immobiliària entre els més intensos de la OCDE, tant pel seu ritme de canvi com pel pes sobre el total de la riquesa familiar...

Creixement dels preus de l'habitatge (%) i pes sobre el total de la riquesa familiar

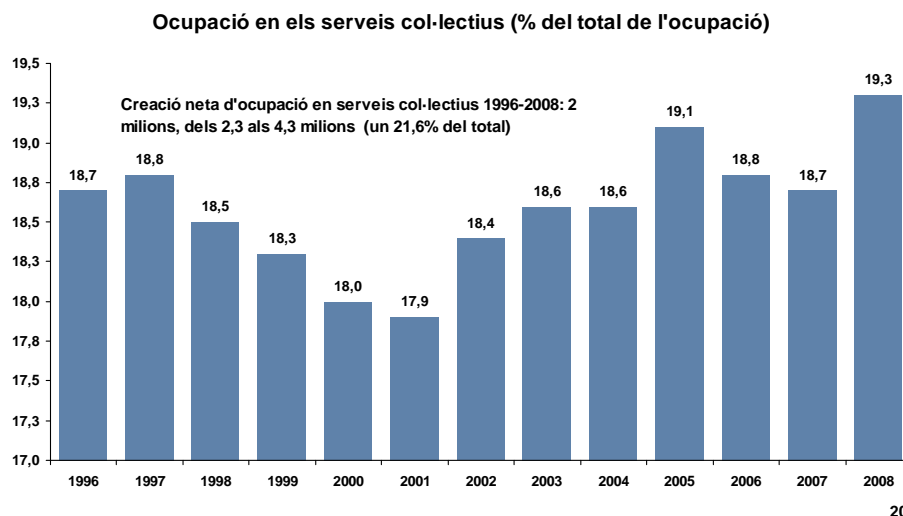
5. Xoc poblacional. Canvi de règim a la mitjana en l'augment de la població i en el nombre de noves llars a Espanya 1971-2008...

Milers de nous habitants i de noves llars

6. Expansió AAPP: l'augment de la demanda de serveis col·lectius¹ (oferts pel sector públic o privat)

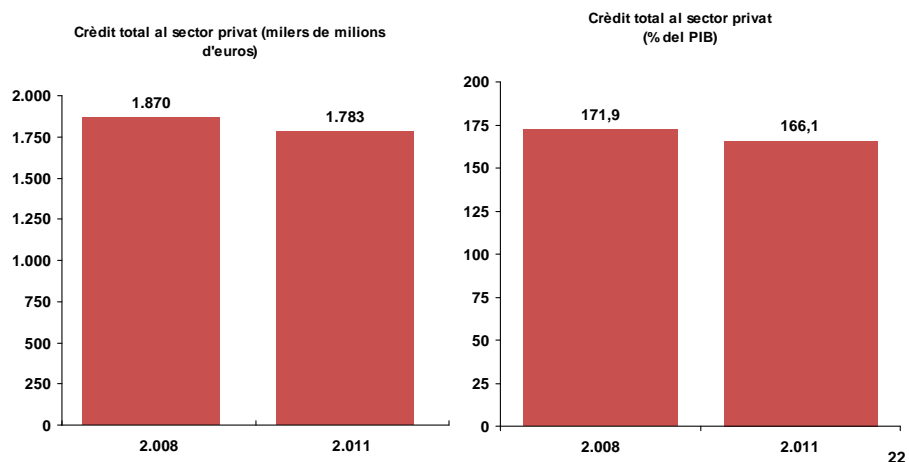
Ocupació en els serveis col·lectius en % del total de l'ocupació

2. La crisi 2008-2012 i el col·lapse en els factors que varen impulsar el creixement

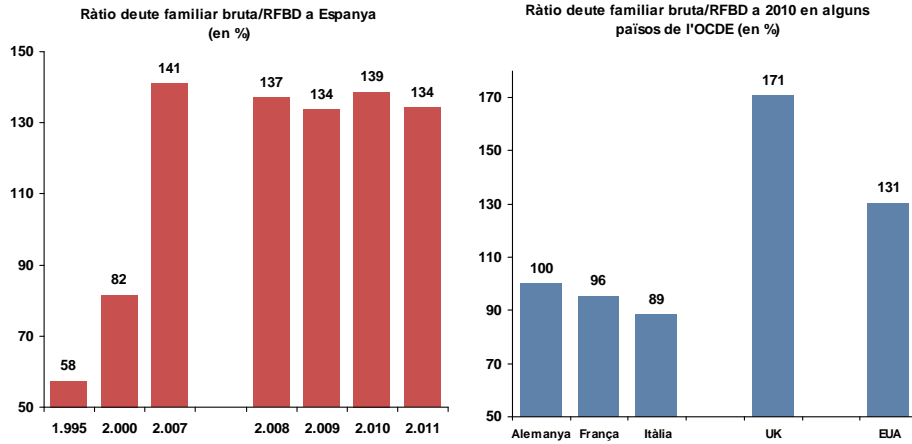
1. Despallenquejament. El procés tot just acaba de començar: crèdit a les llars, empreses construcció i immobiliàries i a la resta del sector empresarial no financer 2008-2011...

En milers de milions d'euros i en % del PIB

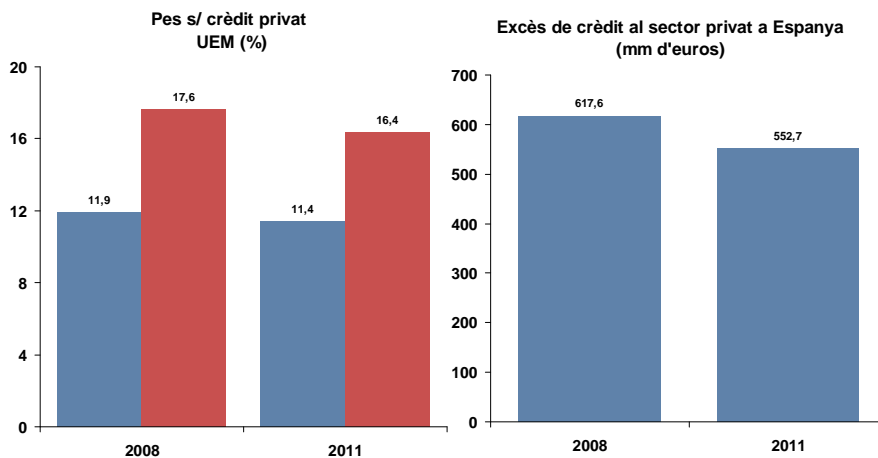
...mentre que caldria reduir el pes del deute familiar respecte la renda disponible al voltant dels 30 punts percentuals, per situar-la en valors mitjans de l'Europa continental...

Ràtio deute bruta/renda familiar disponible, en %

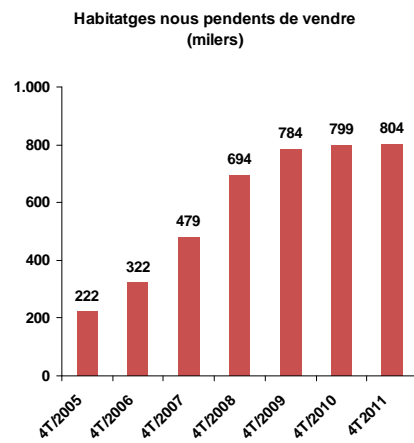
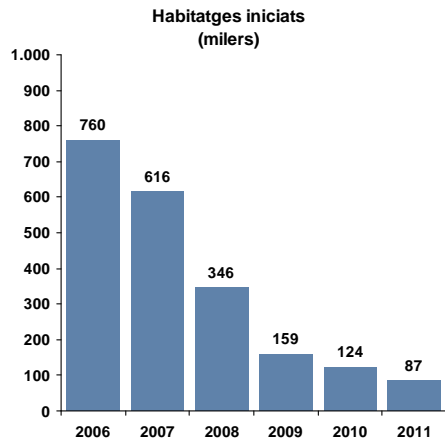
...de forma que perquè l'aportació al crèdit al sector privat dins la UEM fos igual a la del PIB de 2011, el crèdit s'hauria de reduir en vora un 30%

Crèdit intern al sector privat i PIB a Espanya en % del total de la UEM

2. L'ajust a la construcció precisa d'un llarg període de temps per reabsorbir els excessos generats en el boom...

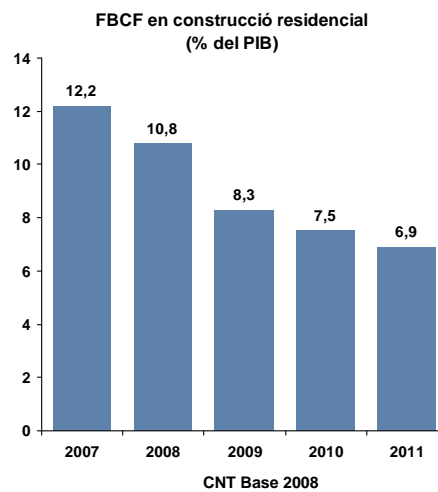
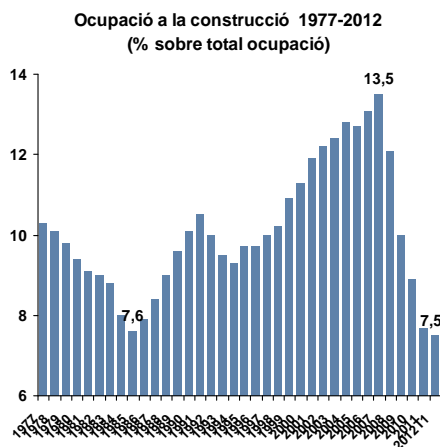
Habitatges en milers

25

...amb valors de la FBCF sobre PIB i ocupació que són ja els mínims dels darrers quaranta anys

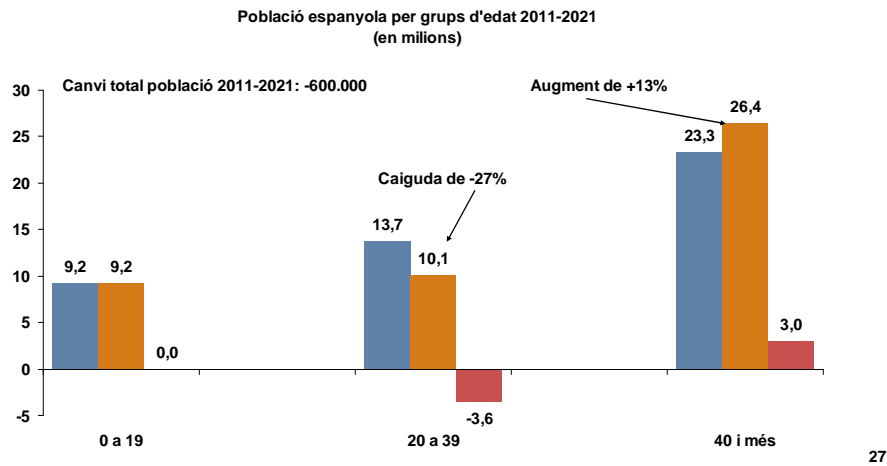
Pes de l'ocupació i de la construcció residencial sobre el PIB, en %

26

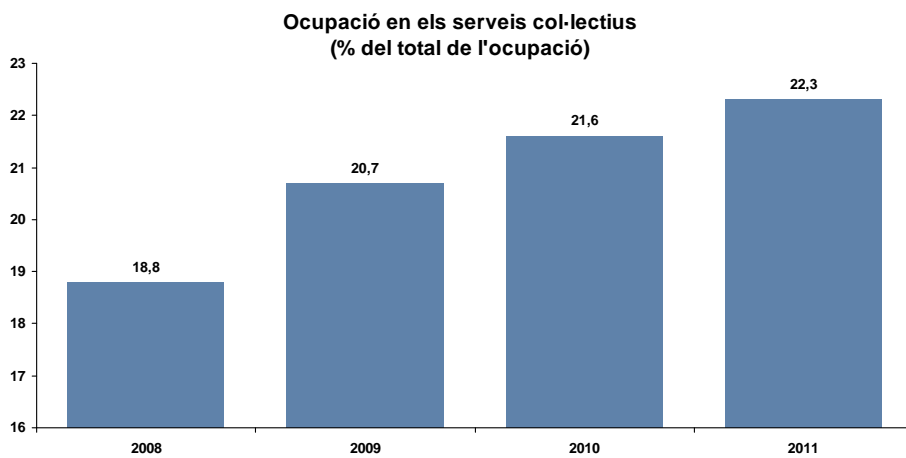
3. Canvi estructural a la dinàmica poblacional: davallada de la població entre 2011 i 2021, amb una distribució per edats molt asimètrica

Població per grups d'edat en milions

4. Un sector públic en el que el seu paper contractiu tot just començarà a deixar-se sentir a partir de 2012

Ocupació als serveis col·lectius¹ en % del total de l'ocupació

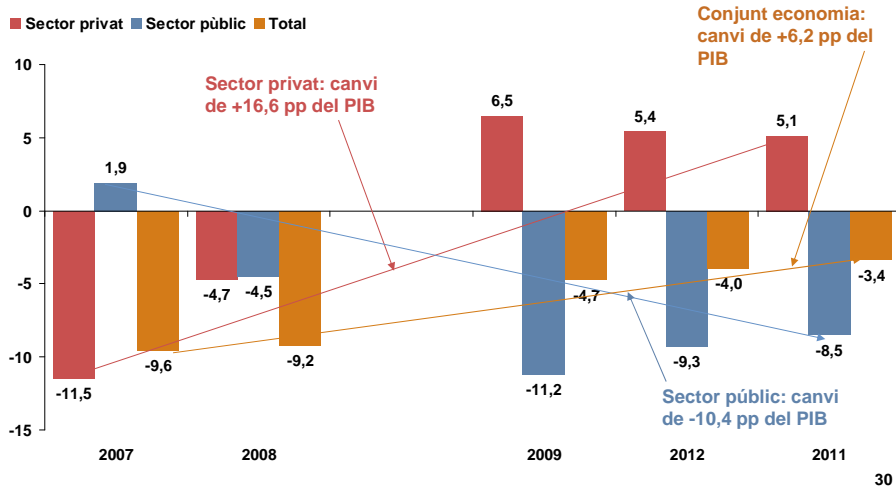

1. Serveis generals de les AAPP, serveis educatius, sanitaris i serveis socials.

3. Els problemes del sector exterior en el mig termini i l'endeutament d'Espanya

1. La correcció generada per la crisi: intensa reducció dels desequilibris privats, que ha estat compensada parcialment per l'augment dels del sector públic...

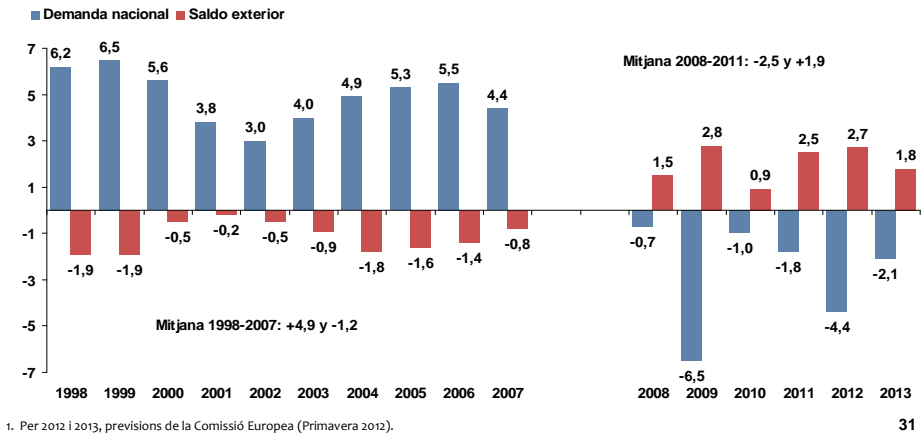
Capacitat/necessitat de finançament, en % del PIB

...reflectint el nou paper de la demanda neta exterior en la etapa post *boom*¹ i la davallada de la demanda nacional...

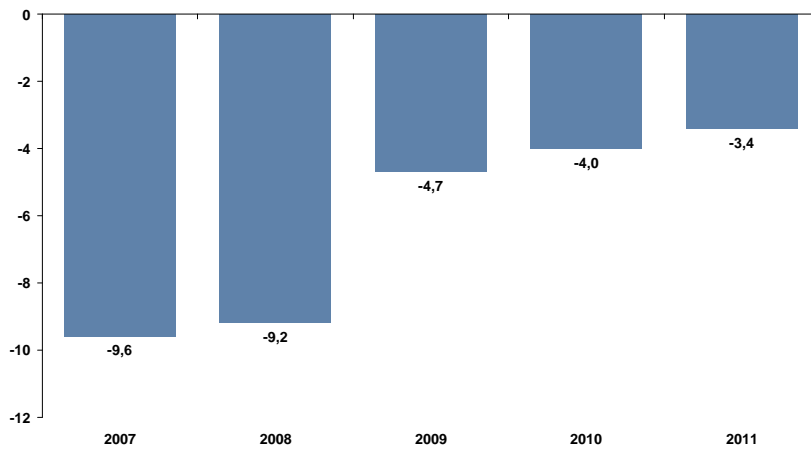
Aportació al creixement del PIB en punts percentuals

Contribució de la demanda nacional i del sector exterior al creixement del PIB (punts percentuals)

...encara que, tot i la millora del saldo exterior, no ha estat possible tancar les necessitats de finançament exterior...

En % del PIB

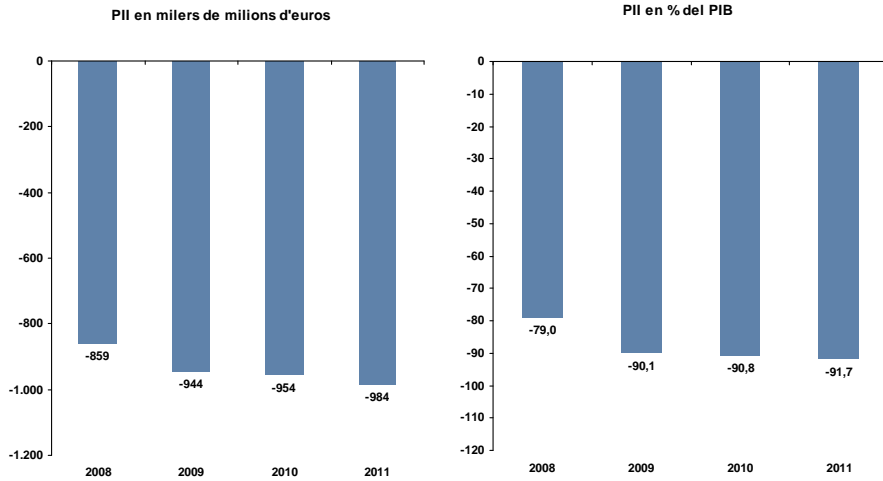

1. Per 2012 i 2013, previsions de la Comissió Europea (Primavera 2012).

...de manera que la Posició d'Inversió Internacional (PII), tot i l'ensorrament de la demanda interna, ha continuat deteriorant-se

Milers de milions d'euros i % del PIB¹

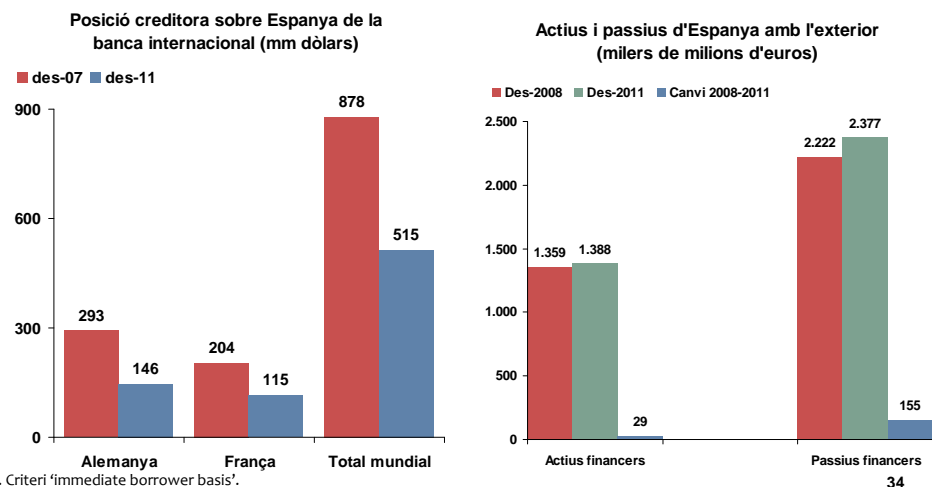

1. Dades mitjanes de cada any.

33

2. Canvi en les condicions de refinançament dels passius exteriors: davallada de les posicions creditores sobre Espanya de la banca internacional¹ i intervenció del BCE

Milers de milions de dòlars

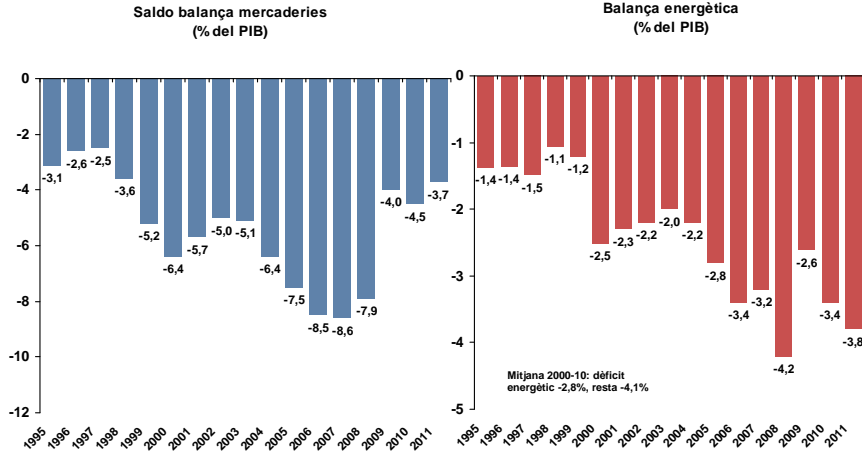

1. Criteri 'immediate borrower basis'.

34

3. Els problemes a llarg termini del saldo exterior: una balança de béns que inclueix en recessió intensa de la demanda interna no aconsegueix reduir substancialment els seus desequilibris...

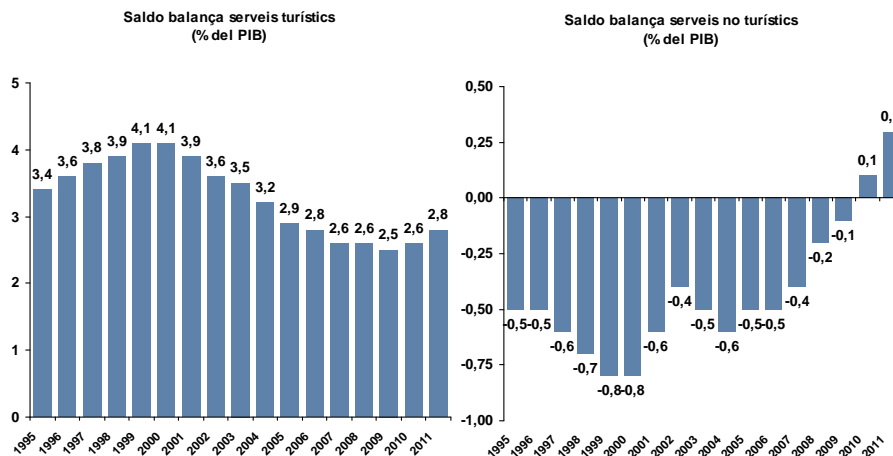
Saldos en % del PIB

35

...una balança de serveis turístics que, tot i la recuperació de la crisi, mostra una marcada tendència a la reducció del superàvit...

Saldos en % del PIB

36

...i una balança de rendes d'inversió en una clara línia de dèficits creixents, al igual que la de transferències corrents

Saldos en % del PIB

